Міністерство освіти і науки України

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

Матеріали IX Міжнародної
науково-практичної конференції

15 травня 2025 р.

Полтава
2025

4. Сіняговський Ю. В. Заходи відновлення банків України в умовах війни. *Інтернаука. Серія: «Економічні науки»*. 2023. № 5 (73). Т. 1. С. 80-85.

УДК 336.32

Глушко Аліна Дмитрівна,
кандидат економічних наук, доцент
Березка Богдан Тарасович, *студент*
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

БЕЗПЕКА ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ[6]

В умовах євроінтеграції та військової агресії рф питання безпеки енергетичного сектору є особливо актуальним. Війна привернула особливу увагу до забезпечення національної безпеки, що є критично важливим для збереження української ідентичності та самого народу. Енергетична безпека, як один із ключових елементів національної безпеки, має безпосередній вплив на стабільність економіки, суспільний розвиток та геополітичне становище країни [1]. Євроінтеграційний курс України вимагає кардинальних змін в енергетичній сфері, включаючи диверсифікацію джерел постачання, підвищення енергоефективності та забезпечення безпеки поставок. Ці реформи є не лише необхідною умовою для інтеграції до європейських структур, але й важливим фактором зміцнення економічної стійкості країни [2].

[6] Theses were prepared within the framework of the EU Erasmus+ project “Ensuring environmental, economic and information security: EU experience for Ukraine”, 101127395 – EEEISEUEU – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Європейський Союз, як великий споживач енергії зі значною часткою імпорту енергоносіїв, приділяє значну увагу зміцненню безпеки свого енергетичного сектору.

Ця потреба зумовлена не лише економічними міркуваннями, але й геополітичними факторами та необхідністю забезпечення сталого енергетичного розвитку [3]. Досвід ЄС у цій сфері є комплексним та охоплює широкий спектр стратегій та інструментів, спрямованих на підвищення стійкості енергетичної системи до внутрішніх та зовнішніх загроз.

Одним із ключових напрямів діяльності ЄС є диверсифікація джерел постачання та маршрутів транспортування енергоносіїв. Залежність від одного або кількох домінуючих постачальників створює значні ризики для стабільності енергопостачання [4].

З метою мінімізації цих ризиків, ЄС активно працює над налагодженням партнерських відносин з різними країнами-експортерами та інвестує у розвиток альтернативних транспортних коридорів. Розширення інфраструктури для прийому зрідженого природного газу (ЗПГ) також сприяє диверсифікації та підвищує гнучкість енергопостачання, дозволяючи отримувати газ з різних географічних регіонів [5].

Важливу роль у зміцненні енергетичної безпеки ЄС відіграє створення інтегрованого та конкурентного внутрішнього енергетичного ринку. Лібералізація ринку, усунення бар'єрів для транскордонної торгівлі енергією та розвиток міждержавних з'єднань (інтерконекторів) для транспортування газу та електроенергії сприяють оптимізації розподілу енергетичних ресурсів та підвищують стійкість до локальних перебоїв у постачанні [6]. Гармонізація регуляторних норм та стандартів також є важливим елементом для забезпечення ефективного функціонування внутрішнього енергетичного ринку.

Паралельно з диверсифікацією та розвитком ринку, ЄС активно просуває політику підвищення енергоефективності та

розвитку відновлюваних джерел енергії (ВДЕ). Зменшення загального енергоспоживання через впровадження енергоефективних технологій та практик є ключовим інструментом для зниження залежності від імпорту викопного палива. Крім того, розвиток ВДЕ (сонячної, вітрової, гідроенергії та інших) не лише сприяє досягненню кліматичних цілей, але й забезпечує більш децентралізоване та стійке енергопостачання, менш вразливе до геополітичних коливань [7].

Для ефективного реагування на потенційні кризові ситуації, ЄС розробив механізми кризового реагування та солідарності. Ці механізми передбачають координацію дій між країнами-членами у випадку перебоїв з енергопостачанням, обмін інформацією, спільну оцінку ризиків та розробку планів дій на випадок надзвичайних ситуацій. Принцип солідарності є фундаментальним для забезпечення енергетичної безпеки ЄС, передбачаючи взаємну допомогу між країнами-членами у критичних ситуаціях.

Зовнішня енергетична політика ЄС спрямована на встановлення стабільних та прозорих відносин з країнами-постачальниками енергії, а також на просування принципів енергетичної безпеки на міжнародному рівні. Використання інструментів дипломатії, торговельних угод та технічної допомоги є важливими елементами цієї політики. Незважаючи на значний прогрес у зміцненні енергетичної безпеки, ЄС продовжує стикатися з низкою викликів, включаючи залежність від імпорту певних енергоносіїв, геополітичну нестабільність та необхідність ефективної координації політики між країнами-членами [8].

Таким чином, необхідність зміцнення безпеки енергетичного сектору України в контексті євроінтеграції зумовлює потребу в адаптації досвіду ЄС до українських реалій. Забезпечення стабільності та надійності енергетичного сектору вимагає розробки й реалізації комплексу

превентивних заходів для зменшення негативного впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів [9]. Пріоритетними напрямами слід визначити поглиблення інтеграції енергетичного ринку, прискорення переходу до низьковуглецевої енергетики та зміцнення зовнішньої енергетичної політики для забезпечення довгострокової енергетичної безпеки України.

Література

1. Європейський союз й Україна: співпраця з метою зміцнення енергетичної безпеки.https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/reportenergy_ukr.pdf.

2. Onyshchenko S., Hlushko A., Maslii O. National economy energy efficiency conceptual principles. Економіка і регіон. 2019. № 3(74), С. 13-18. DOI: https://doi.org/https://doi.org/10.26906/EiR.2019.3(74).1755.

3. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями: Договір Європ. Союзу від 07.02.1992: станом на 30 берез. 2010 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

4. Hlushko A. Strengthening energy security of Ukraine. Economics and Region, 2024. № 3 (94), p. 157–163. DOI: https://doi.org/10.26906/EiR.2024.3(94).3494

5. IEA. (2023). Gas Market Report, Q1 2023. International Energy Agency. URL: https://www.iea.org/reports/gas-market-report-q1-2023

6. Скриль В.В., Глушко А.Д. Принципи енергоефективної політики країн-лідерів енергозбереження. Building innovations – 2020 : матеріали III міжнар. азербайджанськоукраїнської наук.-практ. конф., м. Баку-Полтава, 1-2 червня 2020 р. Полтава, 2020. С. 468- 470.

7. Regulation (EU) 2022/869 on guidelines for trans-European energy infrastructure (new TEN-E). URL: https://www.energy-community.org/implementation/TEN-E.html

8. Leonard, M., J.Pisani-Ferry, J. Shapiro, S. Tagliapietra and G. Wolff (2021) ‘The geopolitics of the European Green Deal’, *Policy Contribution,* Bruegel. URL: https://www.bruegel.org/system/files/wp_attachments/PC-04-GrenDeal-2021-1.pdf

9. Варналій З.С., Онищенко С.В., Маслій О.А., Глушко А.Д. Підвищення енергоефективності національної економіки в напрямку зміцнення енергетичної безпеки 230 України. Building innovations – 2020 : матеріали III міжнар. азербайджансько-української наук.-практ. конф., м. Баку-Полтава, 1-2 червня 2020 р. Полтава, 2020. С. 438-440.

УДК 338.24:669(477)

Товстун Віктор Вікторович,
директор Полтавської філії ТОВ «МЕТАЛ ХОЛДІНГ ТРЕЙД»

РОЛЬ МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ У ЗМІЦНЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Металургійна промисловість традиційно вважається одним із стрижневих секторів економіки України, а для низки регіонів — основою їхнього соціально-економічного функціонування. У довоєнний період металургія забезпечувала понад чверть усього промислового виробництва країни та виступала ключовим джерелом валютної виручки через експорт чорних і кольорових металів. Зокрема, у таких областях, як Дніпропетровська, Запорізька та Донецька, металургійні підприємства не лише формували вагому частину валового регіонального продукту, а й виконували роль бюджетоутворюючих структур. У контексті сучасних викликів, спричинених повномасштабною війною, їхнє значення як фактору економічної безпеки різко зросло.